בעזהשי"ת

קוּנְטְרֵס

וֶוער אִיז דֶער חָסִיד?!

וִוי עֶס וֶוערְט עֶרְקְלֶערְט אַז וֶוען אַ מֶענְטְשׁ רֶעדְט צוּם בַּאשֶׁעפֶער קֶען עֶר בַּאוַוייזְן מוֹרָא'דִיגֶע 'נִיסִים' אוּן טוּישְׁן דִי טֶבַעאִינְגַאנְצְן, אַזאַלֶעספִירְט זִיךְ בַּייאִים נָאר מִיט 'הַשְׁגָחָה', דִי זֶעלְבֶע צַייט מְעוֹרֵר: זִיךְ זֵייעֶר אַכְטוּנְג צוּ גֶעבְן פוּן "פַאלְשֶׁע אוּן אַרָאפְּגֶעפַאלֶענֶע חֲסִידִים", אוּן דִי סַכָּנָה דֶערְפוּן

פָארְגֶעלֶערְנְט דוּרְךְ

כְּבוֹד קְדוּשַּׁת הָרַב הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא"שׁ זי"ע

פַּרְשַׁת צַו [שַׁבָּת הַגָּדוֹל] תשע"ג

גֶעבּוֹיעֶט אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן, אֲדוֹנֵינוּ מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אוּן אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן זַיין תַּלְמִיד, מוֹרֵינוּ הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ

רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אוּן עֶס אִיז צוּזַאמְגֶעפְלָאכְטְן מִיט פְּסוּקִים פוּן תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, אוּן מַאֲמָרִים פוּן אוּנְזֶערֶע הֵיילִיגֶע חֲכָמִים פוּן גְּמָרָא אוּן מִדְרָשִׁים אוּן הֵיילִיגְן זוֹהַר.

עֶס אִיז גֶעבְּרֶענְגְט גֶעוָוארְן צוּם דְרוּק
דוּרְךְ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב - נוּא יָארְק יצ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

בארא פארק

4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

בלומינגראוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

נדפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

צו הערן די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

וֶוער אִיז דֶער חָסִיד?!

א.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן רנ; וְעַיֵּין בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, נְטִילַת יָדַיִם שַׁחֲרִית, הֲלָכָה ב): יֶעדֶע מִין צַעַר אוּן אַלֶע יִסּוּרִים וָואס אַ מֶענְטְשׁ הָאט, אִיז נָאר וַוייל עֶר הָאט נִישְׁט דֶעם רִיכְטִיגְן דַּעַת, וַוייל וֶוען דֶער מֶענְטְשׁ זָאל הָאבְּן אַ שְׁטַארְקְן דַּעַת אוּן אַ שְׁטַארְקְן מֹחַ, וָואלְט עֶר בִּכְלַל נִישְׁט גֶעהַאט קֵיין יִסּוּרִים אוּן נִישְׁט גֶעשְׁפִּירְט קֵיין שׁוּם צַעַר, כָּאטְשִׁיג עֶס זֶענֶען דָא יִסּוּרִים וָואס אַ מֶענְטְשׁ מוּז שְׁפִּירְן, לְמָשָׁל: יִסּוּרִים אִין דִי קֶערְפֶּער אַלֵיין, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל

אָפּהיטן די קאָפּ טוט ווײ, די הענט טוט ווײ, אָדער חס ושלום דער גאַנצער גוף טוט ווײ, וואָס מען קען נישט זאָגן בײַ דעם אַז עס איז נאָר אַ דמיון, פֿון דעסטוועגן ווען אַ מענטש לייגט אין זיך אַרײַן די אמונה אינעם אייבערשטן, ער ווייסט (איוב א, כא): ה׳ נָתַן וַה׳ לָקַח יְהִי שֵׁם ה׳ מְבוֹרָךְ וגו׳. כאָטשיג עס איז אים זייער שווער, קען ער דאָס אַריבערטראָגן, און אַוודאי יסורים וואָס זענען אינדרויסן פֿון זײַן קערפּער, למשל: אײנער פֿאַרשעמט אים, אָדער מען גיט אים נישט דעם ריכטיגן כּבֿוד, אויב ווייסט ער אַז אַלעס ווערט געפֿירט אינגאַנצן דורכן אייבערשטן, איז דאָס בײַ אים פּשוט אַ געלעכטער, און דאָס איז בײַ אים בכלל נישט קיין יסורים, ער ווייסט אַז ער דאַרף דאָס לײַדן וועגן זײַנע עוונות.

דער בעל-שם-הקדוש זכותו יגן עלינו האָט געזאָגט: ווען אַ מענטש האָט פּוגם געווען מיט זײַן מוח און מחשבה, לײַדט ער פֿון די ׳קינדער׳, [און ווער קען דען זאָגן אַז זײַן מוח איז אים ריין פֿון קינדערווײַז אָן, אַז ער האָט קיינמאָל נישט מהרהר געווען קיין הרהורים רעים און שלעכטע געדאַנקען דער אייבערשטער זאָל אָפּהיטן, דערפֿאַר באַצאָלט ער נאָכדעם מיט די קינדער.] אַז אַ מענטש האָט פּוגם געווען מיטן דיבור -

ער האט געערעדט וואס ער דארף נישט, ליידט ער פון זיין ווייב. און אז א מענטש האט רחמנא לצלן פוגם געווען במעשה – געטוהן לידער זאכן וואס מען טאר נישט, ליידט ער פון מענטשן.

אבער דאס אלעס הייסט יסורים וואס איז 'אינדרויסן' פון גוף, אוודאי טוט עס ווי, אבער אויב ווייסט ער אז אלעס פירט זיך מיט 'השגחה פרטיות', האט ער שוין נישט קיין יסורים, נאר אפילו ווען ער האט 'יסורי הגוף' דער אייבערשטער זאל אפהיטן, ער איז נישט געזונט, אבער וויבאלד ער ווייסט "עס איז אלעס פון באשעפער", וועט ער זיך קענען בעסער דערהאלטן!

ב.

זאגט דער הייליגער רבי: דאס איז דער עיקר צער וואס כלל ישראל ליידן נעבעך אין גלות, ווייל זיי זענען אויסגעמישט צווישן די גוים, און זיי זעהען אז דעם גוי פעלט גארנישט, און די אידן האבן פונקט דאס פארקערטע, דאס צוברעכט זיי זייער שטארק; אבער אז מען קלעבט זיך צו צום בורא כל עולמים לאכט מען זיך אויס פון די אלע זאכן! ווייל

עֶס אִיז בַּאוואוּסְט פוּן צַדִיקִים: אַז נָאר דֶער גוּף אִיז גֶעגַאנְגֶען אִין גָלוּת, אָבֶער דִי נְשָׁמָה אִיז קֵיינְמָאל נִישְׁט גֶעגַאנְגֶען אִין גָלוּת.

דֶערְפַאר אַז אַ מֶענְטְשׁ לֶעבְּט מִיטְן אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן דֶער גַאנְצֶער מַחְשָׁבָה אִיז אִים נָאר דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער, עֶר רֶעדְט פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן אַלֶעס וָואס עֶר טוּט, טוּט עֶר נָאר פַארְן אֵייבֶּערְשְׁטְן, אִיז זַיין לֶעבְּן אַן אַנְדֶער סָארְט לֶעבְּן, אוּן אֲפִילוּ אַז אִין דִי זֶעלְבֶּע צַייט קוּמְט פַאר אִינְדְרוֹיסְן אַלֶע זַאכְן וָואס אִיז פַארְקֶערְט פוּן דִי קְדוּשָׁה, פַארְקֶערְט פוּנֶעם שֵׂכֶל, רִירְט דָאס אִים גָארְנִישְׁט, אָבֶער צוּ הַאלְטְן בַּיי דֶעם אִיז דִי שְׁוֶוערְסְטֶע זַאךְ.

דֶער הֵיילִיגֶער רַמְבַּ״ם זָאגְט (הִלְכוֹת דֵעוֹת פֶּרֶק ו, הֲלָכָה א): דֶער סֵדֶר פוּן אַ מֶענְטְשׁ אִיז, אַז עֶר וֶוערְט נָאכְגֶעשְׁלֶעפְּט נָאךְ זַיינֶע שְׁכֵנִים אוּן חֲבֵרִים. דֶערְפַאר דַארְף אַ מֶענְטְשׁ זֵייעֶר אַכְטוּנְג גֶעבְּן אוּן גוּט וִויסְן: וֶוער זֶענֶען מַיינֶע חֲבֵרִים, אוּן וֶוער קֶען אוֹיף מִיר מַשְׁפִּיעַ זַיין. וַוייל דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל אָפְּהִיטְן מֶען קֶען אַזוֹי אִיבֶּערְגֶערֶעדְט וֶוערְן פוּן שְׁלֶעכְטֶע חֲבֵרִים אוּן פַאלְטְשֶׁע דֵיעוֹת, אַז מֶען וֶוערְט אָפְּגֶערִיסְן רַחֲמָנָא לִצְלָן פוּן בַּאשֶׁעפֶער, וָואס דָאס אִיז דֶער גְרֶעסְטֶער גָלוּת, וַוייל אַז

אײנער איז שטאַרק אין אמונה און גאָרנישט קען אים אַװעק נעמען פון בורא כל עולמים האָט ער גאָרנישט מיט אַן אַנדערן, ממילא איז בײַ אים נישט שײַך קײן גלות.

און מען זעהט טאַקע װי אַזוי אידן האָבן זיך שטענדיג דערהאַלטן אין אַלע דורות, כאָטשיג עס איז אַריבער אויף זײ במשך די צװײ טױזנט יאָר ביטערע שװערע גלות׳ער, און די אומות העולם האָבן שטענדיג שװער געמאַכט פאַר אידישע קינדער, און געטוהן אַלע מיני רשעות און גזירות, איז דאָס נאָר געװען װײל אידן האָבן שטענדיג אַרײן געלײגט אין זיך די ׳אמונה׳, און גע׳חזר׳ט (דברים ד, לה): **אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי הֲוָיָ״ה הוּא אֱלוֹקִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ**, עס איז נאָר דאָ דער באַשעפער, און אויסער אים איז גאָרנישט דאָ. אָבער צו דעם אַלעם איז מען זוכה נאָר װען מען האַלט זיך צװישן ערליכע אידן, װאָס דורך דעם װערט מען נמשך נאָך די אמונה, אָבער אויב גײט מען חלילה וחס צו **קַלִּים וְרֵיקִים וּפוֹחֲזִים** איז זײער ביטער, װײל זײ קענען זײער גרינג אַראָפּ שלעפּן דעם מענטש.

ג.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (עַיֵּין לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת רֹאשׁ חוֹדֶשׁ הֲלָכָה ז, אוֹת נב; שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה, אוֹת יז; נְזִיקִין הֲלָכָה ד, אוֹת כז): **חָסִיד שֶׁנָּפַל גָרוּעַ מִמְּשׁוּמָּד** - אַ חָסִיד וָואס אִיז אַרָאפּ גֶעפַאלְן אִיז עֶרְגֶער פוּן אַ 'מְשׁוּמָּד'.

כְּדֵי דָאס צוּ פַארְשְׁטֵיין מִיטְן שֵׂכֶל ווִי אַזוֹי דָאס קֶען זַיין, מִיר וֵוייסְן דָאךְ אַז אַ **מְשׁוּמָּד** אִיז דִי עֶרְגְסְטֶע זַאךְ, וַוייל עֶר גֵייט אִינְגַאנְצְן אַרוֹיס פוּן **כְּלַל יִשְׂרָאֵל** דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל אָפְּהִיטְן, אַזוֹי ווִי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן מה): פוּנְקְט אַזוֹי ווִי '**שַׁבָּת**' אִיז דִי מִיטְל-פּוּנְקְט פוּן דִי זֶעקְס טֶעג פוּן דִי וָואךְ וָואס אִיז אַרוּם אִיר, דָאס הֵייסְט, עֶס אִיז דָא דְרֵיי טֶעג פַאר שַׁבָּת: מִיטְוָואךְ דָאנֶערְשְׁטִיג אוּן פְרַייטִיג, אוּן דְרֵיי טֶעג נָאךְ שַׁבָּת: זוּנְטָאג מָאנְטָאג אוּן דִינְסְטָאג, וַוייל אַלֶע טֶעג דְרֵייעֶן זִיךְ אַרוּם שַׁבָּת, וָואס פוּן שַׁבָּת קוּמֶען אַלֶע הַשְׁפָּעוֹת פַאר דִי גַאנְצֶע וָואךְ (זֹהַר יִתְרוֹ, פח ע"א). דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ אִיז דִי '**נְשָׁמָה**' פוּן אַ אִיד דִי מִיטְל-פּוּנְקְט פוּן דִי גַאנְצֶע בְּרִיאָה, אוּן אַרוּם דִי נְשָׁמָה פוּן אַ אִיד דְרֵייט זִיךְ דִי גַאנְצֶע וֶועלְט, [אַזוֹי ווִי מֶען זֶעהְט אַז דִי גוֹיִם וֶוערְן מְשׁוּגָע פוּן יֶעדְן אֵיינְצִיגְן אִיד], דֶערְפַאר - פִּירְט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי

אויס - ווילאַנג אַ מֶענְטְשׁ איז נָאךְ אִינְעוֵוייניג אִינֶעם 'עִיגוּל'-רִינְג, ער האט נאך זַיין אִידִישֶׁע נְשָׁמָה, האט ער אַ האפֶענוּנְג אַלֶעס צוּ פַאֶרעכְטְן, אָבֶער אוֹיב הָאט עֶר זִיךְ גֶע'שְׁמַד'ט און עֶר אִיז אַרוֹיס גֶעגַאנְגֶען פוּנֶעם עִיגוּל רַחֲמָנָא לִצְלָן, הָאט עֶר שוֹין נִישְׁט קַיין שַׁייכוּת מִיט כְּלַל יִשְׂרָאֵל.

דֶער בַּעַל שֵׁם הַקָדוֹשׁ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט גֶעזָאגְט (עַיין לִקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן רז): דִי מַעֲשֶׂה פוּן שַׁ"ץ יִמַח שְׁמוֹ הָאט אִים גֶעמַאכְט צְוֵויי לֶעבֶער אִין הַארֶץ. און וֶועגְן דֶעם אִיז עֶר נִפְטָר גֶעוָוארְן; וַוייל עֶר הָאט גֶעזֶעהְן ווִי דִי פְּרַאנְקִיסְטְן יִמַח שְׁמָם וָואס זֵיי זֶענֶען גֶעוָוארְן נָאכְפָאלְגֶערְס פוּן שַׁ"ץ יִמַח שְׁמוֹ, הָאבְּן נֶעבֶּעךְ אִינְגַאנְצְן אָפְּגֶעלָאזְט אִידִישְׁקֵייט, הָאט דָאס דֶעם בַּעַל שֵׁם הַקָדוֹשׁ זֵייעֶר אִיבֶּערְגֶענוּמֶען, און עֶר הָאט זִיךְ אָנְגֶערוּפְן (עַיין הֵיכַל הַבְּרָכָה (קָאמַארְנָא), כִּי תָבֹא כח, נז): ווִילַאנְג דִי אֵיבָרִים פוּן אַ מֶענְטְשׁ זֶענֶען בַּאהָאפְטְן צוּ זַיין גוּף, אִיז נָאךְ דָא אַ הָאפֶענוּנְג דָאס צוּ פַאֶרעכְטְן, אָבֶער אֵיינְמָאל אַז מֶען הָאט שוֹין אָפְּגֶעשְׁנִיטְן דֶעם אֵיבָר, וָואס קֶען מֶען שוֹין טוּהְן?! דָאס מֵיינְט, כָּל זְמַן אַ אִיד הַאלְט זִיךְ צוּזַאמֶען מִיט אִידְן, הָאט עֶר אַ הָאפֶענוּנְג, אָבֶער אוֹיב עֶר הָאט זִיךְ רַחֲמָנָא לִצְלָן אִינְגַאנְצְן אָפְּגֶעלָאזְט פוּן אִידִישְׁקֵייט, אִיז אוֹיף אִים אַ בִּיטֶערֶע

רַחֲמָנוּת. אוֹיב אַזוֹי װי קען זײַן אַז אַ ׳חָסִיד שֶׁנָפַל׳ איז ערגער פוּן אַ מְשׁוּמָד?!

נָאר אַז אַ ׳מְשׁוּמָד׳ קוּמְט רעדן קעגן בּאַשֶׁעפֶער אוּן קעגן די תּוֹרָה אוּן מִצְוֹות, כַאפְּט מען אים אָן אוּן מען װארְפְט אים גְלַייךְ אַרוֹיס, קיינער הערְט אים בִּכְלַל נִישְׁט אוֹיס, אָבּער אַ ׳חָסִיד שֶׁנָפַל׳ דָאס הייסְט איינער װָאס איז געװען מְקוּרָב צוּם הייליגן רבּי׳ן אָבּער ער איז אָפְּגעקילְט געװָארְן, דָאס איז די גרעסְטע סַכָּנָה, אוּן די מערְסְטע אַיינְגעשְׁטעלְט, װַייל מען װייסְט דָאךְ נִישְׁט װי אַזוֹי זיךְ צוּ הִיטְן פוּן אַזַא איינעם, ער זָאגְט: איךְ פָּאר אוֹיךְ אוֹיף אוּמַאן! איךְ בִּין אוֹיךְ אַ חָסִיד פוּן הייליגן רבּי׳ן! אוּן קיינער װייסְט אָבּער נִישְׁט אַז אִין הַארְצְן איז ער גוּט אָפְּגעקילְט רַחֲמָנָא לִצְלָן. װַייל אוֹיף דער װעלְט הָאט מען מוֹרָא׳דיגע בִּיטערע שְׁװערע נִסְיוֹנוֹת זיךְ צוּ הַאלְטְן בַּיים צַדִיק אוּן בַּיי די קְדוּשָׁה, דערְפַאר בַּיים אָנְפַאנְג הָאט ער טַאקע געבּרענְט, אַזוֹי װי דער חוֹבַת הַלְבָבוֹת זָאגְט: אֵין חֲסִידוּת כִּתְּחִילָתוֹ; װַייל ער איז נעבּעךְ געװען אִין אַ שְׁטַארְקע פִינְסְטערְנִישׁ, אוּן פְּלוּצְלִינְג הָאט ער געטְרָאפְן אַ סֵפֶר׳ל פוּן הייליגן רבּין װָאס פַארְשְׁטייט אים, אוּן רעדְט צוּ אים, אוּן ער טְרעפְט זיךְ מַמָשׁ אִינעם גַאנְצְן סֵפֶר, דערְפַאר איז ער זיךְ

מוֹרָא׳דִיג מְחַיֶה, אוּן עֶס גֵייט אַרַיין אִין אִים אַ אוֹיסֶערְגֶעוֶוענְלִיכֶע תְּשׁוּקָה אוּן בְּרֶען אִינֶעם רֶבִּינְ׳ס זַאךְ, סְפֶּעצְיֶעל אוֹיבּ עֶר הָאט שֵׂכֶל אוּן עֶר אִיז מְקַיֵים וָואס עֶר זֶעהְט אִינֶעם סֵפֶר, אוּן עֶר הֵייבְּט אָן צוּ לֶערְנֶען חוּמָשׁ רַשִׁ״י מִיטְן תַּרְגוּם יֶעדְן טָאג, וָואס אַזוֹי אַרוּם אִיז עֶר מַעֲבִיר סִדְרָה פוּן זוּנְטָאג בִּיז פְרַייטִיג דִי גַאנְצֶע סִדְרָה יֶעדֶע וָואךְ, אַזוֹי אוֹיךְ מִיט לֶערְנֶען מִשְׁנַיוֹת אוּן גְמָרָא, עֶר הֵייבְּט אָן צוּ לֶערְנֶען פֶּרֶק נָאךְ פֶּרֶק, בְּלַאט נָאךְ בְּלַאט אִין דִי רַייעֶ, מַמָּשׁ אַ מְחַיֶה!

עֶר הָאט קֵיינְמָאל נִישְׁט גֶעוואוּסְט אַז עֶר קֶען אוֹיךְ לֶערְנֶען, אוּן אַז עֶר הָאט אוֹיךְ שַׁיְיכוּת מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אוּן דוּרְךְ דֶעם ׳סֵפֶר׳ אִיז עֶר גֶעוָואר גֶעוָוארְן אַ זִיסֶע אוּן גְרִינְגֶע וֶועג וִוי אַזוֹי עֶר קֶען אוֹיךְ מַצְלִיחַ זַיין צוּ לֶערְנֶען, אוּן אֲפִילוּ עֶר פַארְשְׁטֵייט נִישְׁט זָאל עֶר זָאגְן דִי הֵיילִיגֶע וֶוערְטֶער פוּן דִי תּוֹרָה, וָואס דָאס קֶען עֶר בַּאוַוייזְן, מְמֵילָא עֶנְדִיגְט עֶר אֵיין מַסֶכְתָּא נָאכְן אַנְדֶערְן בִּיז עֶר עֶנְדִיגְט גַאנְץ שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, אַזוֹי אוֹיךְ נָאכְדֶעם גַאנְץ שַׁ״ס, ד׳ חֶלְקֵי שֻׁלְחָן עָרוּךְ, אוּן אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפְט אִיז עֶר אוֹיךְ זוֹכֶה צוּ לֶערְנֶען זֹהַר מִיט תִּקוּנִים וְכוּ׳.

אָבֶער אוֹיף דֶעם אִיז דָא מוֹרָא׳דִיגֶע **נִסְיוֹנוֹת**, עֶרְשְׁטֶענְס: נִישְׁט יֶעדֶער הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן דֶעם אָנְפַאנְג אַזוֹי וִוי מֶען דַארְף, נָאר עֶר הָאט סְתָּם גֶעבְּרֶענְט מִיט אַ שְׁטַארְקֶע בְּרֶען, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק א, סִימָן קנח): מֶען זֶעהְט אַסַאךְ מָאל אוֹיפְן וַואסֶער אַ פְּלַאם פַּייֶער, אוּן וֶוען מֶען גֵייט צוּ, זֶעהְט מֶען אַז עֶס אִיז גָארְנִישְׁט דָא, דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ, אִיז דָא אַמָאל אַז אַ מֶענְטְשׁ בְּרֶענְט פְּלוּצְלִינְג זֵייעֶר שְׁטַארְק צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אָבֶער עֶס הַאלְט זִיךְ נִישְׁט אוּן עֶס בְּלַייבְּט גָארְנִישְׁט דֶערְפוּן; וַוייל וֶוען מֶען וִויל עֶס זָאל שֵׁיין בְּרֶענֶען אַ פְּלַאם, מוּז מֶען הָאבְּן אוֹיל מִיט אַ קְנוֹיטְל, אָבֶער אוֹיבּ מַאכְט מֶען אַ פַּייעֶר אָן דֶעם, לֶעשְׁט זִיךְ דָאס אוֹיס נָאךְ אַפָּאר סְקוּנְדֶעס.

דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ וֶוער עֶס וִויל זַיין אַ עֶרְלִיכְן אִיד אוּן זַיין מְקוּרָב צוּם הֵיילִיגְן רֶבִּין דַארְף עֶר הָאבְּן דִי קְנוֹיטְן מִיט דִי אוֹיל, וָואס דָאס אִיז ׳תּוֹרָה׳ אוּן ׳תְּפִילָה׳, אוּן אַזוֹי וֶועט עֶר לַייכְטְן אוּן בְּרֶענֶען מִיט זַיין הִתְקַרְבוּת צוּם הֵיילִיגְן רֶבִּין, אוּן זַיין בְּרֶען וֶועט זִיךְ נִישְׁט אַזוֹי שְׁנֶעל פַארְלֶעשְׁן.

אָבֶער אֲפִילוּ מֶען הָאט יָא גוּט אָנְגֶעהוֹיבְּן, דַארְף מֶען אוֹיךְ הָאבְּן חִזּוּק זִיךְ צוּ קֶענֶען דֶערְהַאלְטְן אוּן נִישְׁט וֶוערְן

אַוֶועקְגֶעשְׁלֶעפְּט פוּן דִי וָואס מַאכְן לֵיצָנוּת, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי פַּארְצֵיילְט בַּיי דִי מַעֲשֶׂה פוּן **אֲבֵדַת בַּת מֶלֶךְ** (סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מַעֲשֶׂה א): אַז דֶער 'שֵׁנִי לְמֶלֶךְ' הָאט גֶעטְרָאפְן אַ גְרוֹיסֶע מֶענְטְשׁ מִיט אַ הוֹיכְן בּוֹים פוּן אַסַאךְ צְוַוייגְן, אוּן עֶר הָאט אִים גֶעפְרֶעגְט: וואו גֵייסְטוּ? וָואס זוּכְסְטוּ? זָאגְט עֶר אִים: 'אַ גָאלְדֶענֶעם בַּארְג מִיט אַ פֶּערְלֶענֶעם שְׁלָאס'. זָאגְט אִים דֶער גְרוֹיסֶער ווִילְדֶער מֶענְטְשׁ: עֶס אִיז נִישְׁט דָא אַזַא זַאךְ, מֶען הָאט דִיר אַ נַארִישְׁקֵייט אַיינְגֶערֶעדְט! אַז דוּ ווִילְסְט מִיךְ פָּאלְגְן, לָאז דִיךְ אָפּ אוּן קֶער דִיךְ צוּרִיק, וַוייל דוּ וֶועסְט דָאס זִיכֶער נִישְׁט טְרֶעפְן, עֶס אִיז נִישְׁט דָא אַזַא זַאךְ אוֹיף דֶער וֶועלְט; דֶער גְרוֹיסֶער בּוֹים גֵייט אַרוֹיף אוֹיף אַ גְרוֹיסֶער צַדִיק וָואס אִיז אַ מְפוּרְסָם, וַוייל עֶר הָאט מִיט זִיךְ אַסַאךְ מֶענְטְשְׁן וָואס זֵיי זֶענֶען דִי צְוֵוייגְלֶעךְ אוּן בְּלֶעטְלֶעךְ, עֶר קוּמְט מִיר זָאגְן: מֶען הָאט דִיר אַ נַארִישְׁקֵייט אַיינְגֶערֶעדְט!

אָבֶּער דֶער שֵׁנִי לְמֶלֶךְ [וָואס אִיז מְקוּרָב צוּם צַדִיק אֱמֶת, אוּן עֶר ווִיל זַיין אַן עֶרְלִיכֶער אִיד], הָאט זִיךְ נִישְׁט גֶעלָאזְט, אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט: עֶס אִיז בְּוַודַאי יָא דָא! [אִיךְ קֶען זִיכֶער אוֹיךְ וֶוערְן אַן עֶרְלִיכֶער אִיד,] הָאט דֶער גְרוֹיסֶער מֶענְטְשׁ גֶעזֶעהְן אַז עֶר גֶעט נִישְׁט אוֹיף אוּן עֶר הַאלְט זִיךְ שְׁטַארְק,

האָט ער אים געזאָגט: לויט מיין שכל זאָג איך דיר, אַז מען האָט דיר אַ נאַרישקייט אַיינגערעדט, נאָר וויבאַלד איך זעה אַז דו עקשנ׳סט זיך אַזוי שטאַרק, געב איך דיר אַן עצה, איך האָב אַ ברודער גיי צו אים אפשר וועט ער דיר העלפן, איז ער געגאַנגען וואַיטער, ביז ער האָט געטראָפן נאָך אַ גרעסערע מענטש, וואָס האָט געטראָגן אויף זיך נאָך אַ גרעסערע בוים מיט הונדערטער צוויייגן און טויזענטער בלעטלעך, און ער האָט אים אויך געזאָגט: מען האָט דיר אַ נאַרישקייט אַיינגערעדט.

דאָס גייט דורך אויף יעדן מענטש, וואָס וויל ווערן אַן ערליכער איד, אַז אַלע פאַלשע פּאַפּערס רעדן אים אָפּ, און זיי זאָגן אים: ביסט אַ בעל דמיון! מען האָט דיר אַ נאַרישקייט אַיינגערעדט! עס איז נישט פאַר דיר! וכו׳ וכו׳. נאָר אפילו ווען ער גייט שוין יאָ דורך די אַלע אָפּרעדענישן און ער איז שוין יאָ אין ברסלב, קומט איינער פון אינעווייניג אָנגעטוהן מיטן גאַנצן חסידישן לבוש, וואָס ער איז שוין אָבער אָפּגעקילט, און ער קומט אָפּרעדן: עס וועט דיר נישט גיין! דאָס איז שוין די שווערסטע נסיון, וואַייל עס זעהט אויס ווי ער איז אַן אייגענער, האָט ער רחמנא לצלן אַ מורא׳דיגן כח

אָפּצוּקילן אַנדערע, און אַז ער קומט זאָגן: וואס האָסטו צו רעדן צום באַשעפער? ווער הערט דיך דען צו? און כל שכן אַז ער מאַכט חוזק פון זיין לערנען, מיטן אויסרייד: דאס הייסט דען געלערנט? מען דאַרף דאך לערנען בעמקות און פאַרשטיין אַלעס, און אויב מען פאַרשטייט נישט הייסט דאס נישט געלערנט, און ער לייגט דאס אַראָפּ מיט אַלע טעמים, און דער מענטש כאַפּט נישט אַז דאס איז דער שטן אַליינס, און ער הערט טאַקע אויף צו לערנען און דאַווענען, ביז עס פאַרשטייט זיך אַז ער פאַלט אינגאַנצן אַוועק רחמנא לצלן. וועגן דעם האָט דער הייליגער רבי געזאָגט: אַ 'חסיד שנפל' איז ערגער פון אַ משומד

ווען איך בין געקומען די ערשטע מאָל אויף ארץ-ישראל תשכ"ו אינעם ברסלב'ן שול, האָט מיר הרב החסיד רבי לוי יצחק זצ"ל געזאָגט: ווען דו גייסט אַריין אין בית המדרש זאָלסטו דיך זייער אַכטונג געבן נישט צו האָבן צוטוהן מיט זיי, כדי דו זאָלסט נישט האָבן קיין חלישת הדעת און ווערן אָפּגעשוואַכט, און ער האָט מיר דעמאָלטס איבערגע'חזר'ט די שיחה פון הייליגן רבין: 'חסיד שנפל גרוע ממשומד' [ברוך

הַשֵׁם אַדַאנְק דָאס לֶערְנֶען דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּינְ׳ס סְפָרִים אַזוֹיפִיל מָאל, בִּין אִיךְ שׁוֹין סֵיי וִוי גֶעוֶוען גֶענוּג שְׁטַארְק].

וֶועגְן דֶעם דַארְף מֶען זִיךְ מוֹרָא׳דִיג אַכְטוּנְג גֶעבְּן פוּן מֶענְטְשְׁן, אוּן וִויסְן דֶעם כְּלַל: אִיז עֶר מִיר מְקָרֵב אוּן מְחַזֵק, ווארוֹיל אִיז אִים אוּן ווארוֹיל אִיז זַיין חֵלֶק, אוּן אִיךְ בִּין דָאס גְרֵייט אָנְצוּנֶעמֶען, אָבֶער אוֹיבּ וִויל עֶר מִיךְ צוּבְּרֶעכְן זָאל עֶר גֵיין פוּן וואוּ עֶר אִיז גֶעקוּמֶען. אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי דֶערְצֵיילְט בַּאֲרִיכוּת (חַיֵי מוֹהֲרַ״ן סִימָן צא): בַּיי דִי מַעֲשֶׂה וֶוען אַלֶע תַּלְמִידִים הָאבְּן אִים אִיבֶּערְגֶעלָאזְט אוּן עֶר אִיז גֶעבְּלִיבְּן בְּלוֹיז מִיט פִינֶעף מֶענְטְשְׁן, אוּן עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען מִיט זֵיי אִין וַואלְד, בִּיז עֶר הָאט אַלֶעס פַארְגֶעסְן וְכוּ׳, פְּלוּצְלִינְג עֶפֶענְט זִיךְ אוֹיף דִי הִימְל, עֶס קוּמְט אַרָאפּ אַן אַלְטֶער מֶענְטְשׁ מִיט אַ סֵפֶר אִין דִי הַאנְט, אוּן עֶר זָאגְט אִים מוּסָר: דוּ שֶׁעמְסְט זִיךְ נִישְׁט, דֶעם בַּעַל שֵׁם הַקָדוֹשׁ׳ס אֵיינִיקְל זָאל אַזוֹי אוֹיסְזֶעהְן וִוי דִיר, אוּן אַזַאנְס טוּהְן?! הָאט זִיךְ דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אָנְגֶערוּפְן אַזוֹי: אִיךְ הָאבּ גֶעמֵיינְט אַז אִיר קוּמְט מִיר מְחַזֵק זַיין, אָבֶער אַז אִיר קוּמְט מִיר צוּבְּרֶעכְן, גֵייטְס! גֵייטְס! אוּן דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט זִיךְ אוֹיסְגֶעדְרֵייט אוּן זִיךְ אוֹיסְגֶעוֵויינְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַזוֹי שְׁטַארְק, אַז דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט זִיךְ

אויסגעדרוקט: ווען איינער וואלט חָלִילָה וְחַס עובר געווען אַכְט הונדערט מאל אויף די תּוֹרָה און ער וואלט אַזוי געוויינט, וואלט מען אים אלעס מוחל געווען.

פון די מַעֲשֶׂה זעהט מען ווי ווייט אַ מענטש דארף זיך מְחַזֵק זיין, אַז אֲפִילוּ עס עפענט זיך אויף די הימל, און עס קומט אַראפּ אַן אַלטער מענטש מיט אַ צוּרָה מַמָש פון אַ מַלְאָךְ, און ער וויל מיך צוברעכן, טאר מען אויך נישט צוברעכן ווערן, ווייל "אַ איד איז אַזוי חָשוּב בַּיים אייבערשטן, אַז אֲפִילוּ ער זאל זיין אין די ערגסטע מַצָב קען ער אויך תְּשוּבָה טוהן".

חַזַ"ל זאגן (פְּסָחִים פו ע"ב): **כָּל מַה שֶׁבַּעַל הַבַּיִת אוֹמֵר לְךָ עֲשֵׂה, חוּץ מִצֵא** - אלעס וואס מען וועט מיר הייסן וועל איך טוהן, אויסער ארויס גיין; דאס הייסט, אַ איד דארף זיין זייער שְׁטַארק, אַז אֲפִילוּ יעדער רעדט אויף אים, מען טרייבט אים ארויס און ער האט חֲלִישוּת הַדַעַת, זאל ער בְּשוּם פָּנִים וְאוֹפָן נישט אָפְּלאזן דעם בַּאשעפער, נאר זיך צוריק אַריינשטופּן בַּיי די קְדוּשָׁה, מִמֵילָא וועט ער האבן אַ תַּקָנָה, אֲפִילוּ ער איז שוין געווען מַמָש אינדרויסן פון די קְדוּשָׁה רַחֲמָנָא לִצְלָן.

אין די צייטן פונעם הייליגן אַפּטער רב זכותו יגן עלינו, האט געוואוינט אין אַ שטעטל לעבן אַפּטא אַ משומד, וואס מען האט פון אים געליטן מורא׳דיגע צרות, וויבאלד ער איז דאך געקומען פון אינעווייניג און האט געקענט אַלע אידישע מנהגים, האט ער געקענט גוט פאר׳מסר׳ן פאר די גוים, און מען האט אים געגלייבט ווייל ער איז דאך געווען פון זייערע [און פון אַזאַלעכע פאַרשוינען האט מען שטענדיג די מערסטע געליטען].

האט זיך געמאכט דעמאלטס אַז אַ שיקסע וואס האט געאַרבעט ביי אַ איד איז נעלם געוואָרן, און ווי עס פאַרשטייט זיך האט מען געמאכט אַ בלוט-בלבול אויף די אידן אַז מען האט איר גע׳שחט׳ן און אַריין געלייגט די בלוט אין די מצות וכו׳, און ביים זיצונג מיטן צאר און אַלע מיניסטארן, האט מען פארגעשלאגן אַ ביטערע גזירה: מען זאל אַרויסטרייבן אַלע אידן חס ושלום, און ווען מען קען הרג׳ענען וועט מען הרג׳ענען, דער משומד וואס איז אויך געווען אַ מיניסטער איז דארט געווען, און ווען עס איז געקומען זיין רייע צוצושטימען צו די ביטערע גזירה, האט פאסירט אַ מורא׳דיגע אינטערעסאנטע זאך, עס האט זיך פלוצלינג

ערוועקט אין אים דאס פינטעלע איד, און דארט ביים פארלאמענט פונעם צאר האט ער זיך אנגערופן און געזאגט: אלעס וואס איך האב געזאגט ביז יעצט אויף די אידן איז אמת, אבער נישט דאס! אידן לייגן נישט אריין קיין בלוט אין די מצות! ווייל זיי טארן נישט עסן קיין בלוט. און מען האט אנגענומען זיינע ווערטער ווייל מען האט אים געגלייבט, און גוט געוואוסט זיין שנאת ישראל, ממילא זענען די אידן ברוך השם געראטעוועט געווארן פון די ביטערע גזירה דורך אים.

און דורך די גרויסע זכות פון די מצוה, איז אריין אין אים א מורא'דיגע הרהור תשובה, און ער האט געוואלט תשובה טוהן, פונדעסטוועגן האבן אידן זייער מורא געהאט פון אים, ווייל ער איז געווען א מסור און גערעדט כל דבר אסור אויף אידן, און קיינער האט נישט געוואלט האבן מיט אים קיין שייכות, און ער איז געקומען צום הייליגן אפטער רב זכותו יגן עלינו ער זאל אים ווייזן ווי אזוי תשובה צו טוהן, אבער דער הייליגער אפטער רב האט מורא געהאט אז ער גייט שוין דא מאכן עפעס א בלבול אויף אים, האט ער אים אוועק געשיקט און אים געזאגט: איך בין שוין צו אלט, לאזט מיר אפ. האט ער געזאגט: ניין רבי, איך וויל תשובה טוהן! האט

דער הייליגער אַפְּטֶער רב זכותו יָגֵן עָלֵינוּ גְלַייך אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ טְרַאכְטְן, ווער ווייסט צוּ ער וויל פוּן דעם אַליין מַאכְן אַ בִּלְבּוּל, אַז דער רַבִּין האט מיר צוּגֶערֶעדְט איך זאל איבֶּער לָאזְן יַאשְׁקֶע אוּן צוּרִיק ווערְן אַ איד. הָאט ער אִים שְׁטֶענְדִיג אַוֶועק גֶעשְׁטוּפְּט, בִּיז דער מְשׁוּמָד האט אָנְגֶעהוֹיבְּן זייער צוּ ווֵיינֶען: רֶבִּי! אִיך ווִיל תְּשׁוּבָה טוּהְן... אוּן נִישְׁט אָפְּגֶעלָאזְט, הָאט דער הייליגער אַפְּטֶער רב אִים גֶעגֶעבְּן אַפָּאר הַנְהָגוֹת ווִי אַזוֹי ער זאל זיך פִּירְן, אוּן ער הָאט גֶעשְׁרִיבְּן צוּ דעם רב וואוּ ער הָאט גֶעוואוֹינְט ער זאל אַכְטוּנְג גֶעבְּן אוֹיף אִים, אוּן אִים אוֹיסְלֶערְנֶען וָואס ער הָאט צוּ טוּהְן. אוּן ער הָאט אַוַודַאי תְּשׁוּבָה גֶעטוּהְן, בִּיז ער אִיז גֶעוָוארְן גָאר אַ גְרוֹיסֶער בַּעַל תְּשׁוּבָה. זֶעהְט מֶען פוּן דעם אֲפִילוּ אַ מְשׁוּמָד קֶען זיך אִין אִים אָנְצִינְדְן די נְקוּדַת הַיַּהֲדוּת - דָאס פִּינְטֶעלֶע איד, אוּן מֶען קֶען אִים אוֹיך צוּרִיק בְּרֶענְגֶען.

מֶען זֶעהְט בְּלִי עַיִן הָרַע ווִיפִיל מֶענְטְשְׁן קוּמֶען בָּרוּךְ הַשֵּׁם רֹאשׁ הַשָּׁנָה קַיין אוּמַאן צוּם הייליגְן רֶבִּינְ׳ס צִיוּן כֵּן יִרְבּוּ, פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן אַז מֶען וֶועט נָאכְקוּקֶען ווִיפִיל מֶענְטְשְׁן זֶענֶען גֶעקוּמֶען רֹאשׁ הַשָּׁנָה צוּם הייליגְן רֶבִּין מִיט אַ סִיוּם, וָואס פַאר הוּנְדֶערְט יָאר צוּרִיק הָאט מֶען גֶעוואוּסְט אַז מֶען קוּמְט יֶעדֶעס

יָאר צום רֶבִּין מִיט אַ מַתָּנָה – אַ סִיום, און מֶען זָאגְט פַּארְן הֵיילִיגְן רֶבִּין: רֶבִּי! צולִיבּ אַייךְ הָאבּ אִיךְ גֶעעֶנְדִיגְט ד׳ חֶלְקֵי שֻׁלְחָן עָרוּךְ [דִי מַתָּנָה הָאט כִּמְעַט יֶעדֶער אֵיינֶער גֶעבְּרֶענְגְט], און דֶער זָאגְט: רֶבִּי! אִין אֵייעֶר זְכוּת הָאבּ אִיךְ גֶעעֶנְדִיגְט מִשְׁנַיוֹת, און דֶער הָאט גֶעבְּרֶענְגְט גַאנְץ שַׁ״ס צום הֵיילִיגְן רֶבִּין פַּאר אַ מַתָּנָה, און דֶער אֵיין מַסֶכְתָּא וְכוּ׳, און אַזוֹי יֶעדֶער מִיט זַיין סִיום לוֹיט זַיינֶע כֹּחוֹת, אָבֶּער לֵיידֶער צולִיבּ דִי ׳חֲסִידִים הַנְפּולִים׳ װָאס מַאכְן דָאס אַװֶעק און מַאכְן לֵיצָנות דֶערְפוּן, אַז עֶס הֵייסְט נִישְׁט גֶעלֶערְנְט וְכוּ׳ וְכוּ׳, קֶען מֶען נָאכְקוּקֶען װִיפִיל פְּרָאצֶענְט מֶענְטְשְׁן קוּמֶען צום הֵיילִיגְן רֶבִּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה מִיט סִיוּמִים!! אַזוֹי װִי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אַבְרָהָם דֶער זוּהְן פוּן רֶבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ שְׁרַייבְּט שׁוֹין אוֹיךְ (כּוֹכְבֵי אוֹר): רוּבָּם כְּכוּלָם פוּן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אַלֵיין הָאבְּן אוֹיךְ נִישְׁט קַיין הַשָּׂגָה אִינֶעם רֶבִּין. דֶערְפַּאר דַארְף מֶען זִיךְ פוּן זֵיי דִי מֶערְסְטֶע הִיטְן, און זִיךְ נִישְׁט דֶערְשְׁרֶעקְן פַּאר קֵיינֶעם, נָאר זַיין זֵייעֶר שְׁטַארְק מִיט דִי הִתְקָרְבוּת צום צַדִיק און פָּאלְגְן דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּין בִּתְמִימוּת וּבִפְּשִׁיטוּת.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט אַמָאל גֶעזָאגְט מִיט דֶעם לָשׁוֹן: אִיךְ קֶען נִישְׁט פַארְלַיידְן דִי מִיט דִי בְּרֵייטֶע אַרְבֶּעל, װָאס עֶס

גיסט זיך פון דארט ארויס כפירות און אפיקורסות. [די חסידים ווילן נישט גיין מיט קיין קנעפלעך אויף די העמד, גייען זיי מיט ברייטע ערמל,] ווייל אפילו ער קוקט אויס ווי א חסיד׳ישער איד מיטן גאנצן געשטעל, אבער אויב גייט ער צו צו א בחור׳ל - וואס ער האט זיך שוין יא גענומען אין די הענט אריין, און ער זיצט אין בית המדרש און זאגט פרקים משניות און בלעטער גמרא מיט א חשק און פלייס - און ער זאגט אים: בחור׳ל! דאס הייסט נישט געלערנט, איך בין שוין אן אלטער איד, איך ווייס וואס איך רעד! און דורכדעם רייסט ער אים אפ פון די הייליגע תורה, אנשטאט דער אלטער איד אליין זאל נתעורר ווערן ער זאל כאטש יעצט אנהייבן דורכצוגיין ששה סדרי משנה און ש״ס, כדי ער זאל דאס כאטש איינמאל דורכגיין אין זיין לעבן, צוברעכט ער נאך אן אנדערן אויך, איז דאס די ערגסטע זאך, וועגן דעם האט דער הייליגער רבי זיך אזוי שארף אויסגעדרוקט און געזאגט: חסיד שנפל גרוע ממשומד. ווייל אז מען פאלט אוועק פון די הייליגע תורה רחמנא לצלן, ווערט די גאנצע אידישקייט אפגעשוואכט און פארפאלן, און מען פארלירט דעם שכל,

און מען הייבט אָן נאָכצומאַכן די גוֹיִם מיט זייערע נאַרישקייטן רַחֲמָנָא לִצְלָן.

ד.

דאס זאָגט דער הייליגער רבי: ווייל מען איז אויסגעמישט צווישן גוֹיִם, און מען זעהט אַז דער גוֹי איז מַצְלִיחַ, פּרוּבירט מען זיי נאָכצומאַכן מיט זייער לְבוּשׁ און שְׂפַּראך, ביז מען ווערט אינגאנצן אָפּגעקילט פון די אֱמוּנָה, און מען באַקומט אַ גוֹי׳אישן קאָפּ וואס דאס איז אונזער גָלוּת, אָבער אויב אַ מענטש האלט זיך שטאַרק מיט זיין אֱמוּנָה אין באַשעפער און ער קוקט נאָר אויף די הַשְׁגָחָה פון יעדע זאך, און ער האט גאָרנישט מיט אַ צווייטן, דעמאָלטס אֲפִילוּ ער איז אויסגעמישט צווישן גוֹיִם, קען ער זיך האַלטן שטאַרק, און ער איז נישט אין גָלוּת.

דערפאַר אין מִצְרַיִם וויבאַלד די אידן האָבן געהיטן די לְבוּשׁ און דעם לָשׁוֹן זענען זיי אויסגעלייזט געוואָרן, כאָטשיג זיי זענען געווען אויסגעמישט צווישן די נידריגסטע און געמיינסטע פאָלק ווי די מִצְרִיִים (תָּנָא דְבֵי אֵלִיָּהוּ פַּרְשָׁה ז; אָבוֹת דְּרַבִּי נָתָן פֶּרֶק כח).

ה.

זאגט דער הייליגער רבי: ווען א איד קוקט וואס וועט זיין ביים סוף, ווען עס וועט זיין די גאולה שלמה, וואס דעמאלטס וועט אנטפלעקט ווערן פאר די גאנצע וועלט, אז נאר דער אייבערשטער אליין פירט די גאנצע וועלט, און יעדער וועט שפירן דעם אייבערשטן, קען ער אפילו יעצט שוין אריינעמען אין זיך די אמונה, אז אלעס איז נאר דער באשעפער, ווייל אין אמת'ן אריין איז אלעס נאר איין שטיק באשעפער, און וואס מען זעהט פאר די אויגן: **דומם, צומח, חי, מדבר** - ערד און שטיינער, פעלדער און ביימער, אלע באשעפענישן, אלע מענטשן, אלעס איז א לבוש פארן אייבערשטן, נאר א מענטש וועגן זיינע עבירות ווערט דאס פארשטעלט פון אים, און ער שפירט נישט דעם אייבערשטן, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (ספר המדות, אות אמונה, סימן כב): **הפשע של האדם מכניס כפירה באדם**, די עבירות וואס א מענטש טוט, ברענגט אריין אין אים כפירות, ער זאל נישט שפירן דעם אייבערשטן. דערפאר לייגט מען אן יעדע זאך אין: טבע, מקרה, מזל, אבער באמת זענען אידן העכער די טבע.

וַוייל אִידְן הָאבְּן דִי כֹּחַ פוּן תְּפִלָּה, זֵיי קֶענֶען רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן יֶעדֶע זַאךְ אוּן אִים בֶּעטְן וָואס זֵיי ווִילְן, דֶערְפַאר קֶענֶען זֵיי טוּישְׁן דִי טֶבַע, וַוייל: תְּפִלָּה מְשַׁנֶה אֶת הַטֶבַע, אוּן אַז אַ מֶענְטְשׁ אִיז שְׁטַארְק אוּן עֶר רֶעדְט צוּם בַּאשֶׁעפֶער נָאךְ אוּן נָאךְ, עֶר לָאזְט נִישְׁט אָפּ, אֲפִילוּ עֶר שְׁפִּירְט נָאכְנִישְׁט דֶעם בַּאשֶׁעפֶער, וֶועט בַּיים סוֹף אַוֶועק גֵיין פוּן אִים דִי אַלֶע פַארְשְׁטֶעלֶענִישְׁן אוּן הַסְתָּרוֹת, אוּן עֶר וֶועט שְׁפִּירְן אַז עֶר אִיז מִיטְן בַּאשֶׁעפֶער.

קוּמְט אוֹיס אַז אוֹיב מֶען הָאט דִי מַתָּנָה פוּן תְּפִלָּה, זֶעהְט מֶען מוֹרָא'דִיגֶע נִסִים אוּן מוֹפְתִים, וַוייל אַלֶע נִסִים אוּן מוֹפְתִים אִיז מֶען מַמְשִׁיךְ דוּרְךְ תְּפִלָּה, אוּן דֶעמָאלְטְס פִירְט זִיךְ בַּיי אִים אַלֶעס מִיט הַשְׁגָחָה אוּן נִישְׁט מִיט טֶבַע, וֶועגְן דֶעם זָאגְן חַזַ"ל (מְגִילָה כז ע"א) בַּיי אֱלִישָׁע הַנָבִיא, אַז אַלֶע זַיינֶע מוֹפְתִים וָואס עֶר הָאט גֶעטוּהְן, אִיז נָאר גֶעוֶוען אִין דִי זְכוּת פוּן תְּפִלָּה, עֶר הָאט גֶעבֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן. אוּן דֶעם כֹּחַ הָאט עֶר בַּאקוּמֶען פוּן זַיין רֶבִּין אֵלִיָהוּ הַנָבִיא, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט אַמָאל גֶעזָאגְט (כּוֹכְבֵי אוֹר, אַנְשֵׁי מוֹהֲרַ"ן, סִימָן כג): וֶוען אִיךְ בִּין גֶעוֶוען אִין דִי מְעָרָה פוּן אֵלִיָהוּ, הָאבּ אִיךְ מִיר אוֹיסְגֶעמָאלְן, "אָט דָא אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אֵלִיָהוּ הַנָבִיא אוּן

גֶעהַאט הִתְבּוֹדְדוּת״. וֶוען דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי נָתָן הָאט דָאס גֶעהֶערְט אִיז עֶר זֵייעֶר נִתְעוֹרֵר גֶעוָוארְן אוּן אוֹיפְגֶעפְרִישְׁט גֶעוָוארְן, וַוייל עֶר הָאט גֶעטְרַאכְט צוּ זִיךְ: אֵלִיָהוּ הַנָבִיא אִיז דָאךְ אוֹיךְ גֶעוֶוען אַ מֶענְטְשׁ דָא אוֹיף דֶער וֶועלְט, אוּן דוּרְכְן רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן הָאט עֶר זִיךְ אַזוֹי שְׁטַארְק אוֹיסְגֶעאַרְבֶּעט בִּיז עֶר אִיז אַרוֹיף אִין הִימְל לֶעבֶּעדִיגֶערְהֵייט אוּן עֶר אִיז גֶעוָוארְן אַ מַלְאָךְ; אוּן עֶר וֶועט אוּנְז קוּמֶען מְבַשֵׂר זַיין דִי גְאוּלָה.

ו.

וֶועגְן דֶעם אִיז דִי מִנְהָג בַּיי אוּנְז שְׁטֶענְדִיג צוּ זָאגְן דִי ׳הַפְטוֹרָה׳ פוּן ׳וְעָרְבָה׳ (מַלְאָכִי ג), אִין ׳שַׁבָּת הַגָדוֹל׳, וָואס מֶען זָאגְט דָארְט (שָׁם, פָּסוּק כג): **הִנֵה אָנֹכִי שׁוֹלֵחַ לָכֶם אֶת אֵלִיָהוּ הַנָבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם הֲוָיָ״ה הַגָדוֹל וְהַנוֹרָא**, אִיךְ גֵיי עֶנְק שִׁיקְן אֵלִיָהוּ הַנָבִיא וָואס עֶר וֶועט מְבַשֵׂר זַיין דִי גְאוּלָה; וַוייל פֶּסַח בַּיינַאכְט הָאפְן מִיר אַז אֵלִיָהוּ הַנָבִיא וֶועט אוּנְז קוּמֶען מְבַשֵׂר זַיין דִי גוּטֶע בְּשׂוֹרָה אַז עֶס וֶועט שׁוֹין זַיין דִי גְאוּלָה אוּן מָשִׁיחַ קוּמְט שׁוֹין, אוּן מֶען גְרֵייט סְפֶּעצְיֶעל אָן אַ פִינְפְטֶע כּוֹס לְכָבוֹד אֵלִיָהוּ הַנָבִיא, דֶערְפַאר זָאגְט מֶען שׁוֹין דֶעם פָּסוּק שַׁבָּת

הַגָדוֹל, װײל שַׁבָּת װערט שוֹין נִתְגַלֶה די אַלֶע לִיכְטִיגְקֵייטְן װאס װעט זײן אַ גַאנְצֶער װאך.

װעגְן דעם װערט די שַׁבָּת אָנְגערוּפְן 'שַׁבָּת הַגָדוֹל', װעגְן די גְרוֹיסֶע נֵס װאס איז דעמָאלְטְס גֶעשֶׁעהְן, אַז די אִידְן הָאבְּן צוּגֶעבִּינְדְן דעם שֶׁעפְּסְל צוּם בֶּעט, אוּן די בְּכוֹרִים הָאבְּן מִלְחָמָה גֶעהַאלְטְן מִיט די מִצְרִיִים אוּן אוֹיסְגֶע'הַרְגֶ'עט פוּן זֵיי אָן אַ שִׁיעוּר; װײל װען מֶען בֶּעהְט דעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּן דער אֵייבֶּערְשְׁטֶער מַאכְט אַ נֵס, װערְט דָאס אָנְגֶערוּפְן 'גָדוֹל', אַזוֹי וִוי דער פָּסוּק זָאגְט (דְבָרִים ד, ז): **כִּי מִי גוֹי 'גָּדוֹל' אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּהֲוָיָ"ה אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו**, וואו אִיז נָאך דָא אַזַא 'גְרוֹיסֶע' פָאלְק װאס הָאבְּן אַ גָאט װאס הֶערְט אוֹיס זֵייעֶרֶע תְּפִילוֹת, אַזוֹי וִוי אוּנְזֶער הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער װאס הֶערְט שְׁטֶענְדִיג אוֹיס װאס מִיר בֶּעטְן. אוֹיך זָאגְט דער פָּסוּק בַּיי אֱלִישָׁע (מְלָכִים-ב ח, ד): **סַפְּרָה נָּא לִי אֵת כָּל הַ'גְּדֹלוֹת' אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלִישָׁע**, דערְצֵייל מִיר די אַלֶע 'גְרוֹיסֶע' זַאכְן װאס אֱלִישָׁע הָאט גֶעטוּהְן; אוּן אֱלִישָׁע הָאט אַלֶעס גֶע'פּוֹעֶלְ'ט מִיט תְּפִלָּה, װאס עֶר הָאט בַּאקוּמֶען אַ גֶעדָאפֶּעלְטְן כֹּחַ פוּן זַיין רֶבִּין אֵלִיָהוּ הַנָבִיא.

ז.

עס שְׁטֵייט פוּן צַדִיקִים אַ מוֹרָא׳דִיגְן טַעַם פַארְוָואס מֶען הָאט צוּגֶעבִּינְדְן דֶעם שֶׁעפְּסֶעלֶע דַוְקָא צוּם בֶּעט, נָאר דִי מִצְרַיִים זֶענֶען גֶעוֶוען מוֹרָא׳דִיג פַארְזִינְקֶען אִין עֶקְלְדִיגְקֵייט אוּן אִין שְׁמוּץ, מְמֵילָא הָאבְּן דִי אִידְן גֶעוָואלְט וַוייזְן אַז דֶעם שֶׁעפְּסְל וָואס מֶען גֵייט מַקְרִיב זַיין פַארְן קָרְבָּן פֶּסַח, אִיז צוּגֶעבִּינְדְן צוּם בֶּעט, אוּן אִידְן הָאבְּן בָּרוּךְ הַשֵּׁם אַ רֵיינֶעם בֶּעט, זֵיי הִיטְן טַהֲרַת הַמִשְׁפָּחָה, אוּן מֶען גֶעט אַכְטוּנְג אוֹיף טְבִילַת עֶזְרָא, אוּן מֶען פִירְט זִיךְ בִּקְדוּשָׁה, פוּן דֶעם זֶענֶען דִי מִצְרַיִים מְשׁוּגָע גֶעוָוארְן, וַוייל דָאס קֶען אַ גוֹי אוֹיף קַיין שוּם פַאל נִישְׁט בַּאוַוייזְן.

וֶועגְן דֶעם דַארְף מֶען זֵייעֶר אַכְטוּנְג גֶעבְּן אוֹיף ׳טַהֲרַת הַמִשְׁפָּחָה׳, אַזוֹי וִוי דִי גְמָרָא פַארְצֵיילְט (שַׁבָּת יג ע״א): אַ פְּרוֹי אִיז אַרוּם גֶעגַאנְגֶען צוּ אַלֶע חֲכָמִים מִיט אַ טַעֲנָה: אִיר מַאן הָאט גֶעלֶערְנְט אַזוֹיפִיל תּוֹרָה אוּן גֶעטוּהְן אַזוֹיפִיל מִצְוֹת אוּן עֶר אִיז גֶעשְׁטָארְבְּן אִינְגֶערְהֵייט, פַארְוָואס אִיז זִיךְ דָאס אִים גֶעקוּמֶען?! אוּן קֵיינֶער הָאט אִיר נִישְׁט גֶעהַאט וָואס צוּ עֶנְטְפֶערְן, בִּיז אֵלִיָהוּ הַנָבִיא אִיז אֵיינְמָאל אָנְגֶעקוּמֶען צוּ אִיר, הָאט זִי זִיךְ צוּ אִים אוֹיךְ אוֹיסְגֶערֶעדְט אִיר צָרָה מִיט אִיר

טַעֲנָה, הָאט אִיר אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא פּוּנְקְטְלִיךְ אוֹיסְגֶעפְּרֶעגְט, בִּיז עֶס אִיז אַרוֹיסְגֶעקוּמֶען אַז אִין דִי שִׁבְעָה נְקִיִּים הָאט עֶר זִיךְ נִישְׁט אוֹיפְגֶעפִירְט וִוי מֶען דַארְף וְכוּ׳, הָאט עֶר זִיךְ אָנְגֶערוּפְן: **בָּרוּךְ הַמָּקוֹם שֶׁהֲרָגוֹ**, גֶעלוֹיבְּט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אַז עֶר הָאט אִים גֶע׳הַרְגֶ׳עט. זֶעהְט מֶען וִוי וַוייט מֶען דַארְף זִיךְ אַכְטוּנְג גֶעבְּן אוֹיף דִי זַאכְן.

ח.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ״ן סִימָן פח): **שַׁבָּת הַגָּדוֹל** אִיז דֶער טִישׁ אִיבֶּערְגֶעדְרֵייט; דָאס הֵייסְט, וִויבַּאלְד עֶס אִיז פַאר פֶּסַח, גֶעט יֶעדֶער אַכְטוּנְג עֶס זָאל זִיךְ נִישְׁט דְרֵייעֶן קַיין חָמֵץ אִין הוֹיז, אוּן מֶען עֶסְט עֶרְגֶעץ אַנְדֶערְשׁ וִוי גֶעוֶוענְלִיךְ, דֶערְפַאר דַארְף מֶען אִין דֶעם שַׁבָּת מֶער אַכְטוּנְג גֶעבְּן צוּ זַיין פְּרֵיילֶעךְ וִוי יֶעדֶע שַׁבָּת, כָאטְשִׁיג יֶעדֶע שַׁבָּת דַארְף מֶען זַיין זֵייעֶר פְּרֵיילֶעךְ, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב, סִימָן יז): שַׁבָּת דַארְף מֶען זַיין מוֹרָא׳דִיג פְּרֵיילִיךְ אוּן עֶסְן דִי סְעוּדוֹת מִיט אַ מוֹרָא׳דִיגֶע שִׂמְחָה; אָבֶּער דִי שַׁבָּת וִויבַּאלְד אַ מֶענְטְשׁ קֶען שְׁנֶעלֶער וֶוערְן נֶערְוֶועז, וַוייל מֶען דַארְף עֶסְן אִין קָאךְ אָדֶער אִין הָאל וְכוּ׳, אוּן עֶס אִיז צוּזַאמְגֶעשְׁטוּפְּט, אוֹיךְ וַוייל מֶען דַארְף אַכְטוּנְג גֶעבְּן אַז דִי קִינְדֶער זָאלְן נִישְׁט

אַרומְלוֹיפְן מִיט אַ שְׁטִיקְל חַלָּה וְכוּ׳ וְכוּ׳, מְמֵילָא דַארְף מֶען דֶעם שַׁבָּת מֶער אַכְטוּנְג גֶעבְּן ווִי אַ גַאנְץ יָאר עֶס זָאל נִישְׁט זַיין קַיין מַחְלוֹקֶת אִין שְׁטוּב נָאר זַיין פְרֵיילֶעךְ און הָאבְּן גֶעדוּלְד, און מֶען קֶען זִיךְ דָאס לֶערְנֶען פוּן דִי וַוייבּ אַז אֲפִילוּ זִי הָאט זִיךְ אַזוֹי גֶעפְּלָאגְט און גֶעמוּטְשֶׁעט דִי לֶעצְטֶע פָּאר וָואכְן און נָאכְדֶעם טְרָאגְט אַ קִינְד אַרוּם חָמֵץ וְכוּ׳, דָאךְ דַארְף זִי הָאבְּן גֶעדוּלְד, אִיז דָאךְ אַוַודַאי אַז אַ מַאן דַארְף הָאבְּן גֶעדוּלְד זִיךְ נִישְׁט אוֹיפְצוּרֶעגְן און אַרַיינְבְּרֶענְגֶען שִׂמְחָה און שָׁלוֹם אִין שְׁטוּב.

עֶס אִיז גֶעקוּמֶען צוּ מִיר אַ פְרוֹי זִיךְ אוֹיסְרֶעדְן אַז זִי הָאט זִיךְ אָפְּגֶעמוּטְשֶׁעט אַפָּאר וָואכְן און אַלֵיינְס אוֹיסְגֶערֵיינִיגְט דִי שְׁטוּב לְכָבוֹד פֶּסַח, זִי הָאט נִישְׁט גֶעהַאט וֶוער עֶס זָאל אִיר הֶעלְפְן, נָאכְדֶעם אִיז זִי גֶעגַאנְגֶען אַיינְקוֹיפְן און זִי הָאט גֶעבֶּעטְן אִיר מַאן: גֶעבּ אַכְטוּנְג אוֹיף דִי קִינְדֶער, זֵיי זָאלְן עֶסְן נָאר אִינְדְרוֹיסְן נִישְׁט אִינֶעוֵויינִיג, וֶוען זִי אִיז צוּרִיקְגֶעקוּמֶען אַהֵיים, זֶעהְט זִי ווִי דִי קִינְדֶער זִיצְן מִיט קוּקִיס אוֹיפְן בֶּעט, [קֶען מֶען נִישְׁט צוּפְלַאצְט וֶוערְן? !] און זִי הַאלְט דָאס מֶער נִישְׁט אוֹיס, זִי ווִיל זִיךְ גֶטְ׳ן פוּן אִים. אַזוֹי יֶעדֶעס יָאר דִי צַייט מַאכְט זִיךְ אַזַאלֶעכֶע מַעֲשִׂיוֹת, וואוּ מֶען דַארְף צוּרִיק שְׁטֶעלְן

די שָׁלוֹם בַּיִת, אָבֶער אַז אַ מֶענְטְשׁ הָאט שֵׂכֶל דַארְף מֶען נִישְׁט קוּמֶען צוּ דֶעם. דֶערְפַאר דַארְף מֶען זֵייעֶר פְרֵייליךְ זַיין דֶעם שַׁבָּת, אוּן מַאכְן אַ גוּטֶע הֲכָנָה אוֹיף פֶּסַח, וַוייל דִי גַאנְצֶע לֶעכְטִיגְקֵייט פוּן פֶּסַח בְּרֶענְגְט מֶען שׁוֹין אַרָאפּ דֶעם שַׁבָּת.

ט.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אַהֲרֹן קַארְלִינֶער זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ זָאגְט: וֶועגְן דֶעם וֶוערְט אָנְגֶערוּפְן פֶּסַח בַּיינַאכְט: "דִי סֵדֶר נַאכְט", וַוייל אַזוֹי וִוי מֶען פִירְט זִיךְ אוֹיף דִי נַאכְט פוּנֶעם סֵדֶר, אַזוֹי וֶועט מֶען זִיךְ אוֹיפְפִירְן אַ גַאנְץ יָאר. וַוייל פֶּסַח בַּיינַאכְט אִיז יֶעדֶער אִיד זוֹכֶה צוּ אַ מוֹרָא'דִיגֶע לִיכְטִיגְקֵייט, וָואס דָאס אִיז **אֱמוּנָה**, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן ה): דֶער עִיקָר אִיז 'אֱמוּנָה', אוּן אַ מֶענְטְשׁ דַארְף זִיךְ שְׁטֶענְדִיג נָאכְזוּכְן וִוי עֶר הַאלְט אִין אֱמוּנָה; וַוייל אַז מֶען הָאט אֱמוּנָה הָאט מֶען אַלֶעס, אוּן חָלִילָה אַז מֶען הָאט נִישְׁט קַיין אֱמוּנָה הָאט מֶען גָארְנִישְׁט, אוּן אַז מֶען הָאט **אֱמוּנָה** הָאט מֶען **תְּפִלָּה** אוּן אַז מֶען הָאט **תְּפִלָּה** הָאט מֶען שׁוֹין דִי **גְאוּלָה**.

זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי: עֶס אִיז דָא מֶענְטְשְׁן וָואס זֵיי לַיידְן שְׁוֶוערֶע קְרֶענְק, וַוייל עֶס פֶעלְט זֵיי אִין דִי אֱמוּנָה; וָואס

דָאס גֵייט בְּעִיקָר אַרוֹיף אוֹיף נֶערְוְון קְרֶענְק רַחֲמָנָא לִצְלָן, דָאס וָואס אַ מֶענְטְש איז נֶערְוֶועז וְכוּ׳, אָבֶּער אַז מֶען הָאט **אֱמוּנָה** הָאט מֶען אַ רְפוּאָה.

דֶערְפַאר פֶּסַח בַּיינַאכְט וֶוען מֶען עֶסְט די מַצָה איז מֶען זוֹכֶה צוּ אַ מוֹרָא׳דִיגֶע **אֱמוּנָה** אַזוֹי וִוי דֶער זֹהַר הַקָדוֹשׁ (תְּצַוֶה קפג ע״ב) רוּפְט אָן די מַצָה: **׳מִיכְלָא דִמְהֵימָנוּתָא׳**, אַ מַאֲכָל פוּן **אֱמוּנָה**; וַוייל די מַצָה עֶסְט מֶען וַוייל דֶער בַּאשֶׁעפֶער הָאט גֶעהֵייסְן דָאס עֶסְן, קוּמְט אוֹיס אַז דָאס עֶסְן די מַצָה איז אַ מִצְוָה אוּן די ווִילְן פוּן בַּאשֶׁעפֶער, מְמֵילָא עֶסְט מֶען דֶעמָאלְטְס ׳אֱלֹקוּת׳ - כַּבְיָכוֹל אַ שְׁטִיק בַּאשֶׁעפֶער, דֶערְפַאר בְּרֶענְגְט יֶעדֶע בִּיס מַצָה אַרַיין **אֱמוּנָה** אוּן אַ רֵיינְקַייט אִינֶעם מֶענְטְש, אַז נָאכְדֶעם שְׁפִּירְט מֶען שׁוֹין יֶעדֶע שַׁבָּת אַז דָאס עֶסְן איז אַ שְׁטִיק **אֱלֹקוּת** (עַיֵין לִקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק א, סִימָן נז). אוּן אַזוֹי גֵייט דָאס נָאךְ וַוייטֶער בִּיז נָאכְדֶעם שְׁפִּירְט מֶען שׁוֹין דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן שְׁטֶענְדִיג וֶוען מֶען עֶסְט, אֲפִילוּ אַ גַאנְצֶע וָואךְ, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק א, סִימָן סב): וֶוען אַ מֶענְטְש עֶסְט וֶוערְט אַ יִחוּד צְווִישְׁן קוּדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֶוערְט גֶעאַיינְצִיגְט דָא אוֹיף דֶער וֶועלְט אוֹיךְ; וַוייל אֵיינְמָאל אַז אַ מֶענְטְש טְרַאכְט אַרַיין אַז

אַלעס װאָס ער עסט איז כּבְיָכוֹל די בַּאשֶׁעפֶער אַלֵיינְס, שְׁפִּירְט ער בַּיים עסְן אַ מוֹרָא׳דיגער נאָנטְקֵייט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

װעגְן דעם אוֹיף הייסט פֶּסַח בַּיינַאכְט ׳סֵדֶר׳, וַוייל אִין יעדע זאַך װאָס מען טוּט, קען מען זאָגְן דערוֹיף: פְּ׳שַׁט, רֶ׳מֶז, דְ׳רוּשׁ, ס׳וֹד [פַּרְדֵ״ס], אַזוֹי װי דער אֲרִ״י הַקָּדוֹשׁ זאָגְט (שַׁעַר הַגִּלְגּוּלִים הַקְדָּמָה יז): אִין יעדְן פָּסוּק אִיז דָא זעקְס הוּנְדערְט טוֹיזְנְט פְּשָׁטִים, זעקְס הוּנְדערְט טוֹיזְנְט רְמָזִים, זעקְס הוּנְדערְט טוֹיזְנְט דְרוּשִׁים, אוּן זעקְס הוּנְדערְט טוֹיזְנְט סוֹדוֹת. אָבֶּער פֶּסַח בַּיינַאכְט אִיז נִישְׁט דָא קַיין פְּ׳שַׁט, נָאר אַלעס אִיז פַארְקֶערְט אוּן אָן קַיין פְּשַׁט, וַוייל די גַאנְצֶע מִצְוָה פוּן פֶּסַח בַּיינַאכְט אִיז אַרַיינְצוּבְּרֶענְגֶען אֱמוּנָה אִין די קִינְדער, אוּן מען טוּט דַוְקָא אִינְטֶערֶעסַאנְטֶע זַאכְן כְּדֵי זֵיי זָאלְן פְרֶעגְן שְׁאֵלוֹת אוּן קַשְׁיוֹת, אַזוֹי אַרוּם װעלְן זֵיי נִישְׁט אַיינְשְׁלָאפְן, װעגְן דעם הייסְט עס סֵדֶ״ר, אוּן עס פֶעלְט די ׳פ׳ פוּן פְּשַׁט.

דָאס זעלְבֶּע, יעדער אִיד צוּלִיבּ זַיינֶע עֲבֵירוֹת דְרֵייט ער זִיךְ אַרוּם רַחֲמָנָא לִצְלָן מִיט קַשְׁיוֹת אוֹיפְן אֵייבֶּערְשְׁטְן אַ גַאנְץ יָאר, אָבֶּער פֶּסַח בַּיינַאכְט קוּמְט אַרָאפּ אַזַא מִין לוֹיטֶערֶע אֱמוּנָה, אַז מען קען אִים פַארְעֶנְטְפֶערְן זַיינֶע אַלֶע קַשְׁיוֹת אוּן

סְפֵקוֹת, "מֶען אִיז אִים מַסְבִּיר אַז עֶס אִיז דָא זַאכְן וָואס מֶען קֶען נִישְׁט פַארְשְׁטֵיין, נָאר דֶער עִיקָר אִיז אֱמוּנָה".

דָאס אִיז וָואס מֶען זָאגְט דֶעם תִּירוּץ פוּן 'עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם', דִי אִידְן הָאבְּן אוֹיךְ גֶעלִיטְן אַ שְׁוֶוערְן גָלוּת אִין מִצְרַיִם, אוּן זֵיי וָואלְטְן אוֹיךְ גֶעקֶענְט הָאבְּן קַשְׁיוֹת, דָאךְ הָאבְּן זֵיי זִיךְ דֶערְהַאלְטְן מִיט אֱמוּנָה, אוּן זִיךְ נִישְׁט אוֹיסְגֶעמִישְׁט מִיט דִי גוֹיִים אוּן נִישְׁט נָאכְגֶעגַאנְגֶען זֵייעֶרֶע שְׁמוּצִיגֶע זַאכְן, אוּן גֶעהִיטְן טַהֲרַת הַמִשְׁפָּחָה. אַזוֹי אוֹיךְ קוּמְט אִין יֶעדְן אִיד אַרַיין פֶּסַח בַּיינַאכְט אַזַא לוֹיטֶערֶע אֱמוּנָה אַז עֶס פַאלְט אַוֶועק פוּן אִים אַלֶע קַשְׁיוֹת, אוּן עֶר הָאט תִּירוּצִים אוֹיף אַלֶעס.

וֶועגְן דֶעם וֶוערְט דִי מַצָּה אוֹיךְ אָנְגֶערוּפְן (זֹהַר תְּצַוֶּה קפּג ע"ב): מֵיכְלָא דְאַסְוָתָא - אַ עֶסְן פוּן רְפוּאָה. וַוייל אַז מֶען הָאט דִי רִיכְטִיגֶע אֱמוּנָה, הָאט מֶען שׁוֹין מְמֵילָא אַ רְפוּאָה.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן מֶען זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ מְקַבֵּל זַיין דֶעם שַׁבָּת מִיט אַ גֶעוַואלְדִיגֶע שִׂמְחָה, אָן קַיין קְרִיגֶערֵיי, וַוייל עַצְבוּת אוּן מַחְלוֹקֶת דָאס אִיז דִי חָמֵץ, אוּן דָאס דַארְף מֶען אוֹיסְרֵיינִיגְן אוּן פַארְבְּרֶענֶען, אוּן אַרַיינְבְּרֶענְגֶען דֶעם פֶּסַח

וָואס אִיז נָאר אֶמוּנָה. און דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן מֶען זָאל זוֹכֶה זַיין סוֹף כָּל סוֹף אוֹיסְגֶעלֵייזְט צוּ וֶוערְן פוּן דֶעם לַאנְגְן גָלוּת.

~ תַּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם ~

בס"ד

פרייליכע נייעס!

איר קענט באקומען דעם שטארק
אויפגעכאפטע וועכנטליכע

קרית ברסלב בלומל

יעדע וואך
ביי אייער
טיר

פאר בלויז
$3.99

תוכנ'דיג און ציענדיג

וואס איר וועט נישט טרעפן אין ערגעץ

אדרבה איבערציייגט אייך אליין

צו סובסקרייבן רופט יעצט אריין

אדער שיקט א טעקסט צו:

718-387-2691

SUBSCRIBE@KERENHADFUSA.ORG

282 • DESIGN | 845.406.4250